

Peşə təhsili strateji hədəflərdən biri kimi

Son illərdə iqtisadiyyatın diversifikasiyası, qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafının təmin olunması istiqamətində aparılan məqsədyönlü islahatlar əmək bazarında rəqabətqabiliyyəti ixtisaslı kadr potensialına tələbatı artırmış və bu tələbatın ödənilməsi üçün çəvik və nəticəyönlü peşə təhsili sisteminin qurulmasını zəruri etmişdir. Milli təhsil sisteminin tərkib hissəsi kimi peşə təhsili iqtisadiyyatın bütün sahələri üzrə ixtisaslı kadrların hazırlanmasında mühüm rol oynayır.

Ölkəmizdə peşə təhsilinin inkişafı ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Xüsusilə ulu öndər respublikamıza rəhbərlik etdiyi ilk dövrlərdə texniki-peşə təhsili sistemi sürətlə inkişaf etməyə başlamışdı. Həmin dövrdə çoxsaylı fabriklər və zavodların fəaliyyəti müxtəlif peşə ixtisaslarına malik kadrlara ehtiyac yaradırdı. Məhz buna görə də Heydər Əliyev peşə təhsilinin inkişafını çox əhəmiyyətli hesab edərək, hələ o dövrdə hər hansı bir iri müəssisənin istifadəyə verilməsindən əvvəl həmin müəssisə üçün ixtisaslı işçi qüvvəsi hazırlaya bilən texniki-peşə məktəbinin yaradılmasına önəm verirdi. Təsəffü deyil ki, o zaman Azərbaycanca kondisioner, şin, bülül və çini qablar, xalça və digər məhsullar istehsal edən böyük müəssisələrin yaranması ilə paralel olaraq onlar üçün peşə-ixtisas kadrların hazırlayan texniki-peşə məktəbləri kompleksləri də tikilib istifadəyə verilmişdir.

1990-cı ilin ortalarından bu sahəyə diqqət artırılmış, bir sıra məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilmişdir. 1999-cu ildə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı" texniki-peşə təhsili sahəsində də əsaslı dönüşün yaradılması üçün yeni imkanlar açmışdır. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1996-cı il 23 avqust tarixli 116 nömrəli "Azərbaycan Respublikasında ilk peşə-ixtisas təhsili sisteminin təkmilləşdirilməsi tədbirləri haqqında" qərarına uyğun olaraq, maddi-texniki bazası zəif olan və müasir tələblərə cavab verməyən peşə məktəbləri birləşdirilmiş və ya ləğv edilmiş, texniki-peşə təhsili müəssisələrinə peşə məktəbi və peşə liseyi statusu verilmişdir.

Peşə təhsili və təlimi sistemində bir sıra problemlər mövcud olsa da, aparılan məqsədyönlü islahatlar və iqtisadiyyatda müşahidə edilən müsbət meyillər bu sistem qarşısında yeni tələblər qoymuşdur. Bu baxımdan yeni inkişaf mərhələsində olan iqtisadiyyatın prioritet istiqamətləri üzrə məqsədlərin reallaşdırılması sahəsində peşə təhsilinin rolunun və statusunun artırılması ölkə rəhbərliyinin həyata keçirdiyi sosial siyasətdə mühüm yer tutur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 3 iyul 2007-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında texniki-peşə təhsilinin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın (2007-2012-ci illər) məqsədi ölkəmizdə dinamik inkişaf edən iqtisadiyyatın peşə-ixtisas kadrlarına tələbatının daha dolğun ödənilməsi, əhaliyə göstərilən texniki-peşə təhsili xidmətlərinin günlü tələbləri səviyyəsində qurulmasının təmin edilməsindən ibarət idi.

Azərbaycan Prezidentinin 2013-cü il 24 oktyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" da peşə təhsilinin inkişafı, məzmun və keyfiyyətcə yenilənməsi baxımdan bir sıra mühüm nailiyyətlərlə müşayiət olunmuşdur. İnsan kapitalının davamlı və dayanıqlı inkişafına nail olmaq üçün ölkəmizdə peşə təhsil sisteminin beynəlxalq təcrübəyə uyğun təkmilləşdirilməsi burada öz əksini tapmışdır. Strategiyaya uyğun olaraq, peşə təhsili sahəsində ardıcıl və məqsədyönlü islahatlar həyata keçirilmiş, peşə təhsili ölkə iqtisadiyyatının tələbatına uyğunlaşdırılmış, peşə təhsili infrastrukturuna əsaslı şəkildə müasirləşdirilmiş, peşə təhsilinə cəlb olunan vətəndaşların sayı artırılmışdır. Təhsil sisteminin səmərəliliyində, onun nailiyyətlərinin formalaşdırılmasında müəllim amilinin, nüfuzunun həlledici əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla bu sahədə əmək bazarının dəyişən tələblərinə cavab verən yeni peşələr üzrə kadr hazırlığının gücləndirilməsinə diqqət artırılmışdır.

Peşə təhsili sahəsində həyata keçirilən sistemli və ardıcıl tədbirlər nəticəsində əldə edilmiş uğurların davamlılığının təmin olunması, peşə təhsilinin icimai statusunun yüksəldilməsi, bu sahədə peşə hazırlığının səmərəliliyini artırmaq

və rəqabətqabiliyyəti ixtisaslı kadrların hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 20 aprel 2016-cı il tarixli fərmanı ilə Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi yaradılmış və fəaliyyətə başlamışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrinin təsdiq edilməsi haqqında" 6 dekabr 2016-cı il tarixli fərmanına uyğun olaraq, peşə təhsili və təliminin inkişafı prioritet istiqamətlərdən biri kimi müəyyən edilmiş, "Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi" hazırlanmış və təsdiq edilmişdir. Bu sənəd ölkəmizdə peşə təhsili və təliminin inkişafında müstəsna rol oynayan strateji sənəddir. Bu strategiya Azərbaycanca peşə təhsilinin mövcud durumunu, inkişaf potensialını, bu sahənin inkişafında hökumətin rolunu, maraqlı tərəflər arasında potensial əməkdaşlıq formalarını, bu əməkdaşlığın uğurla həyata keçirilməsi metodlarını və bir sıra digər mühüm inkişaf istiqamətlərini əks etdirən çox vacib sənəddir.

Yol Xəritəsi peşə təhsili və təlimi sahəsində dünyada mövcud tendensiyalar nəzərə alınmaqla, ölkədə əmək bazarının tələblərinə uyğun təhsil proqramları əsasında ixtisaslı kadrlar hazırlayan peşə təhsili sisteminin inkişaf etdirilməsi məqsədilə mobillik və inteqrasiya prinsipləri əsasında hazırlanmışdır. Sənəddə peşə təhsili və təlimi sektoru üzrə 2020-ci ilədək strateji baxış, 2025-ci ilədək olan dövr üçün uzunmüddətli baxış və 2025-ci ildən sonrakı dövr üçün hədəf baxış müəyyən edilmişdir. Yol Xəritəsində adıçəkilən baxışlarda nəzərdə tutulan məqsədlərə nail olmaq üçün 5 strateji hədəf müəyyən edilmişdir. Bu strateji hədəflərə peşə təhsilinin daha da inkişaf etdirilməsi üçün işgötürənlərin peşə təhsili və təlimi sistemine inteqrasiyası, nəticələrə əsaslanan güclü maliyyələşdirmə sisteminin, məqsədli peşə inkişafı proqramlarının, sektorlar üzrə spesifik proqramların yaradılması, peşə təhsili və təlimi üzrə hədəflərin əldə olunmasına təkan verəcək vasitələrin tətbiqi aiddir. Hər bir hədəf üçün prioritetlər, onların əsaslandırılması, həmçinin hədəflərə nail olunmasını təmin edəcək tədbirlər planı təsdiq edilmişdir.

Hazırda Strateji Yol Xəritəsində müəyyən edilən hədəflərə çatmaq üçün beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla sistemli və ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Strateji Yol Xəritəsinin Tədbirlər Planına uyğun olaraq, 2016-2018-ci illər üzrə müəyyən edilən tələblər uğurla icra olunmuşdur.

"Peşə təhsili haqqında" Qanun. Ölkədə yeni peşə təhsili sisteminin yaradılması, peşə təhsilinin məzmun və keyfiyyətcə dəyişməsi istiqamətində zəruri islahatlar müasir dövrün tələblərinə cavab verən çəvik qanunvericilik bazasının yaradılmasını tələb edir. Bu məqsədlə Yol Xəritəsinə əsasən, 2020-ci ilədək peşə təhsili sahəsində qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, bu sahədə yeni qanunun qəbul edilməsi əsas hədəflərdən birinə çevrilmişdir. Bununla əlaqədar son iki ildə peşə təhsili sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi istiqamətində zəruri işlər görülmüş, bu sahədə ayrı-ayrı ölkələrin qanunvericilik sənədləri və təcrübəsi öyrənilmişdir. Beynəlxalq təcrübə yerli reallıqlar da nəzərə alınmaqla, "Peşə təhsili haqqında" qanun layihəsi işlənilib hazırlanmışdır.

24 aprel 2018-ci il tarixində "Peşə təhsili haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu Milli Məclis tərəfindən qəbul edilmiş və 18 iyun 2018-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən imzalanaraq qüvvəyə minmişdir.

"Peşə təhsili haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul edilməsi peşə təhsili sahəsində normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi üçün yeni möhkəm zəmin yaratmışdır. Qanunun

məqsədi vətəndaşların peşə təhsili sahəsində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə nəzərdə tutulmuş təhsil hüququnu təmin etməkdən, peşə təhsili prosesi iştirakçılarının hüquqlarını və vəzifələrini müəyyən etməkdən, onlar arasında münasibəti tənzimləməkdən və peşə təhsilinin təşkilatı-hüquqi bazasını yaratmaqdan ibarətdir. Yeni qanunun tətbiqi ölkəmizdə peşə təhsilinin inkişafına, peşə hazırlığının səmərəliliyinin artırılması və rəqabətqabiliyyəti ixtisaslı kadrların hazırlanmasına öz töhfəsini artırırmaya başlamışdır.

Sənəddə peşə təhsili almaq üçün bərabər imkanların yaradılması, peşə təhsilinin milli və dünya təhsil sisteminin, elmin, iqtisadiyyatın nailiyyətləri, ailə və ictimai tərbiyənin məqsədyönlü inteqrasiyası əsasında təşkili, bu sahədə fasiləsiz öyrənmənin, varisliyin və mobilliyin təmin olunması, peşə təhsilinin müasir standartlara, habelə şəxsiyyətin, cəmiyyətin və dövlətin maraqlarına uyğunluğu kimi dövlət siyasətinin əsas prinsipləri müəyyən olunur. Burada işgötürənlərin peşə təhsili və təliminə cəlb olunması məqsədi ilə stimullaşdırıcı tədbirlərin tətbiqi, məlumat bazasının, nəticələrə əsaslanan maliyyələşdirmə sisteminin və əmək bazarında rəqabətə davamlı əməkhaqqı sisteminin yaradılması, sağlamlıq imkanlı məhdud olan şəxslərin inklüziv təhsilinin təşkili, peşə təhsili üzrə qeyri-formal və informal təhsil formaları vasitəsilə əldə edilmiş bilik, bacarıq, sənət və təcrübənin qiymətləndirilməsi və tanınması kimi dövlət siyasətinin əsas istiqamətləri də öz əksini tapıb.

Peşə təhsilinə marağı artırmaq, bu sahənin inkişafını sürətləndirmək məqsədi ilə Qanunda müəyyən güzəştlər nəzərdə tutulub. Belə ki, yeni qanuna əsasən, sosial müdafiyyə xüsusi ehtiyacı olan şəxslər dövlət peşə təhsili müəssisələrində ödənişli əsaslarla təhsil aldıqları müddətdə təhsil haqqından azad olacaqlar. Valideynlərin itirimi və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar, I, II və III qrup əlillər, münazişə zamanı əlillər və fəhid ailələrinin üzvləri, 20 yaşına çatmamış və I qrup əlil valideyni olan, aylıq gəliri yaşayış minimumundan aşağı olan şəxslərin təhsil haqqı dövlət büdcəsi hesabına ödəniləcək. Bununla yanaşı, haşlılar, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan gənclər və digər həssas əhali qruplarının peşə təhsilinə cəlb olunmaları üçün peşə təhsili müəssisələrində müvafiq təhsil mühiti və şəraitinin yaradılması, onların ixtisaslarına uyğun işlə təmin olunmasına köməklik göstərilməsi nəzərdə tutulur.

"Peşə təhsili haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun tətbiqi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 18 iyun tarixli Fərmanında qarşıya qoyulan tapşırıqlardan biri də Peşə Təhsilinin İnkişafı Fondunun yaradılmasıdır. Fondun yaradılması ilə bağlı müvafiq sənədlər hazırlanaraq rəy və təkliflərin bildirilməsi üçün aidiyyəti qurumlara təqdim olunmuşdur. "Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin 2-ci strateji hədəfinə uyğun olaraq, "Peşə Təhsilinin İnkişafı Fondu" dövlət peşə təhsili müəssisələrinin büdcədənkenar gəlir və xərclərinin şəffaf, səmərəli və mərkəzləşdirilmiş qaydada idarə olunmasını təmin edəcək və peşə təhsilinin inkişafında maliyyələşmə mexanizmi rolunu oynayacaq.

Bundan başqa, peşə təhsili sahəsində bir sıra normativ-hüquqi aktlar hazırlanmışdır. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Peşə təhsili haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 24 aprel tarixli 1071-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" 2018-ci il 18 iyun tarixli 140 nömrəli Fərmandan irəli gələn tapşırıqların icrası məqsədilə "Peşə təhsilinin dövlət standartları"nın, "Cəzaçəkmə müəssisələri nəzdində fəaliyyət göstərən peşə təhsili müəssisələri və xüsusi peşə təhsili müəssisələrində tətbiq edilən dövlət peşə təhsili standartları"nın, "Cəzaçəkmə müəssisələri nəzdində fəaliyyət göstərən peşə təhsili müəssisələrinin Nümunəvi Nizamnaməsi"nin, "Xüsusi peşə təhsili müəssisələrinin Nümunəvi Nizamnaməsi"nin, "Peşə təhsili pilləsinin bir səviyyəsinə növbəti səviyyəsinə keçid Qaydası"nın təsdiq edilməsi və "Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris

qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar layihələri hazırlanmış və aidiyyəti üzrə təqdim edilmişdir.

"Dövlət və bələdiyyə tərəfindən yaradılan peşə təhsili müəssisəsinin Nümunəvi Nizamnaməsi"ne dair. Peşə təhsili pilləsinin təkmilləşdirilməsi sahəsində dövlət tərəfindən həyata keçirilən növbəti islahatın nəticəsi olaraq 26 fevral 2019-cu il tarixində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən "Dövlət və bələdiyyə tərəfindən yaradılan peşə təhsili müəssisəsinin Nümunəvi Nizamnaməsi"nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2013-cü il 29 dekabr tarixli 359 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə" 65 nömrəli Qərar qəbul edilmişdir.

"Dövlət və bələdiyyə tərəfindən yaradılan peşə təhsili müəssisəsinin Nümunəvi Nizamnaməsi"ndə "Peşə təhsili haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun müddəalarına nəzər alınmış, peşə təhsili pilləsində həyata keçirilən son yeniliklər öz əksini tapmışdır. Nizamnamədə peşə təhsili müəssisələrinin növbədən asılı olaraq peşə məktəbləri, peşə liseyləri və peşə təhsil mərkəzləri üçün fəaliyyət istiqamətləri müəyyən edilmişdir. Belə ki, Nümunəvi Nizamnamə ilə müvafiq peşə təhsili müəssisələrinə publik hüquqi şəxs statusu verilmişdir. Bundan əlavə, işə xidmətinə, tibbi və psixoloji xidməti təşkil etmək, işgötürənin təklifi əsasında müəssisə və təşkilatlarda istehsalat təlimi və təcrübəsi keçənlərə peşə təhsili müəssisəsinin iştirakı ilə üçtərəfli qaydada iş yerində təcrübə müqaviləsinin bağlanılmasını təmin etmək, təhsilənlərə karyera və məsləhət xidmətinin göstərilməsində yardım etmək və bu sahədə işgötürən müəssisə və təşkilatlarla əməkdaşlıq etmək, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq və s. kimi hüquq və vəzifələrin nəzərdə tutulan müdaxirə müddəalar Nümunəvi Nizamnaməyə daxil edilmişdir.

Nümunəvi Nizamnamədə təsbit olunmuş vacib məsələlərdən biri peşə təhsili müəssisəsinin büdcədənkenar mənbələrdən əldə etdiyi vəsaiti yalnız təhsilin inkişafına, müəssisənin maddi-texniki bazasının inkişafına, təhsilənlərin və təhsil verənlərin sosial müdafiyyəsinə və həmin vəsaitin ən azı 40 faizinin təhsil verənlərin sosial müdafiyyəsinə (əməkhaqqına əlavə) və digər stimullaşdırıcı ödənişlər) yönləndirə biləcəyinin müəyyən olunması hesab edilməlidir. Bütün bunlar isə öz növbəsində qeyd edilən peşə təhsil müəssisələrinin daha effektiv, rəqabətə davamlı və səmərəli fəaliyyətini təmin etmək istiqamətində atılmış addım kimi qiymətləndirilməlidir.

Peşə təhsili müəssisələrinin rasionallaşdırılması. Peşə təhsili müəssisələrinin birləşdirilməsi və müəyyən peşə istiqamətləri üzrə ixtisaslaşmış peşə təhsil mərkəzlərinin yaradılması yolu ilə həyata keçirilən peşə təhsili müəssisələri şəbəkəsinin rasionallaşdırılması və optimallaşdırılması, müasir standartlara cavab verən pilot peşə təhsili müəssisələrinin qurulması Yol Xəritəsində qarşıya qoyulan mühüm vəzifələrdəndir. Peşə təhsili müəssisələri şəbəkəsinin rasionallaşdırılması peşə təhsili müəssisələrinin birləşdirilməsi və müəyyən peşə istiqamətləri üzrə ixtisaslaşmış peşə təhsil mərkəzlərinin yaradılması yolu ilə həyata keçirilir. 2016-2017-ci illərdə Bakı və Gəncə şəhərlərində, eləcə də Qəbələ rayonunda həyata keçirilən rasionallaşdırma prosesi nəticəsində Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə ümumilikdə 34 peşə təhsili müəssisəsi bazasında - Bakı şəhərində 26 təhsil müəssisəsinin bazasında 11, Gəncə şəhərində 6 təhsil müəssisəsinin bazasında 2, Qəbələ rayonunda isə 2 təhsil müəssisəsinin bazasında 1 olmaqla, müxtəlif istiqamətlər üzrə ixtisaslaşmış 14 Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi yaradılmışdır. Rasionallaşdırma tədbirlərinin davamı olaraq, 2018-ci ildə regionlarda fəaliyyət göstərən 20 peşə təhsili müəssisəsinin bazasında 10 Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi yaradılmışdır.

Bununla yanaşı, "Azərbaycan peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"ndə ikinci mərhələdə 2020-ci ilədək müxtəlif istiqamətli 10 pilot peşə

təhsil müəssisəsinin qurulması hədəf indikator olaraq müəyyən edilmişdir. Bu məqsədlə iqtisadiyyatın prioritet istiqamətləri, işgötürənlərin tələbləri və dövlət peşə təhsili müəssisələrinin mövcud vəziyyəti araşdırılmış və əmək bazarında tələbatın yüksək olduğu prioritet sahələr üzrə ixtisaslı yeni kadrlar hazırlaya biləcək 10 pilot peşə təhsili müəssisələri seçilmişdir. Strateji Yol Xəritəsinə əsasən, pilot peşə təhsili müəssisələrinin müasir standartlara cavab verməsi və tələbatı uyğun fəaliyyət göstərə bilməsi üçün onların əsaslı təmiri və ya yeni peşə təhsil müəssisələrinin tikintisi nəzərdə tutulur. Bu istiqamətdə görülən işlər çərçivəsində müasir standartlara cavab verən Qəbələ Peşə Təhsil Mərkəzi artıq istifadəyə verilmişdir. Eyni zamanda, 4 pilot peşə təhsili müəssisəsinin (Texnika və Texnologiyalar, Dəniz Nəqliyyatı, Gəmiqayırma və Liman İşləri üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzləri, Bərdə və Cəlilabad peşə liseyləri) təmiri, tikintisi və tam yenidən qurulması üçün maliyyə vəsaiti ayrılmışdır.

Koreya təhsil standartları əsasında yeni Peşə Təhsil Mərkəzinin yaradılması. Tədrisin daha effektiv təşkili məqsədi ilə əmək bazarının dəyişən tələblərinə və işgötürənlərin marağı və öhdəliklərini nəzərə alaraq, yüksək ixtisaslı kadrların yetişdirilməsi, yeni tələb olunan ixtisaslar üzrə təhsil proqramlarının hazırlanması istiqamətində də mühüm işlər görülür. Bu məqsədlə, Azərbaycan və Koreya hökumətləri arasındakı razılaşmaya uyğun olaraq, Koreya İqtisadi İnkişaf və Əməkdaşlıq Fondunun maliyyə dəstəyi ilə Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin bazasında Koreya təhsil standartları əsasında yeni Peşə Təhsil Mərkəzi yaradılır. Nümunəvi təhsil müəssisəsi bütün növ zəruri avadanlıqlar, təlim və tədris vəsaitləri ilə təchiz olunacaq. Burada mexanika, elektronika, elektrik mühəndisliyi, sənayedə quraşdırma işləri, tikinti, informasiya texnologiyaları, avtomobil və avtomatlaşdırma istiqamətləri üzrə ümumilikdə 8 ixtisas tədris olunacaq. 2018-ci il yanvarın 26-da tikintisinə başlanılan Mərkəzdə tikinti və təchizat işlərinin 2019-cu ilin sentyabr ayında başa çatacağı nəzərdə tutulmuşdur.

Yeni Peşə Təhsil Mərkəzində tədris prosesinə cəlb olunan ixtisaslı kadrların 1 ay müddətində Bakıda, 3 ay isə Koreyada təlimlərdə iştirakı təmin edilmişdir. Təlim keçmiş ixtisaslı kadrlar Bakıda tədris prosesinə cəlb olunan digər mütəxəssislər üçün təlimlər təşkil edəcəklər. Peşə Təhsil Mərkəzində təhsilin məzmunu ölkə realıqları nəzərə alınmaqla, koreyalı mütəxəssislər tərəfindən hazırlanmışdır. Artıq tədris olunacaq 8 ixtisas üzrə təhsil proqramları (kurikulumları) hazırlanmış və həmin kurikulumlar əsasında modul hazırlanmaqdadır.

Mingeçevirdə "ASAN Peşə" Təhsil Mərkəzi. İxtisaslı kadrların hazırlanması və onların əmək bazarının dəyişən tələblərinə uyğun rəqabət qabiliyyətinin artırılması təmin etmək istiqamətində görülən işlərin davamı olaraq, 2018-ci il fevralın 27-də Mingeçevir "ASAN Həyat" kompleksində Təhsil Nazirliyinin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin birgə əməkdaşlığı çərçivəsində "ASAN Peşə" Təhsil Mərkəzi yaradılmışdır. Mərkəz bütün növ zəruri avadanlıq, təlim və tədris vəsaitləri ilə təchiz olunmuşdur. Cari tədris ilindən etibarən fəaliyyətə başlayan Mərkəzdə 5 istiqamət üzrə - elektrik, İT mütəxəssisi, mexanik, santexnik və tikiciş peşələri üzrə kadr hazırlığına başlanılmışdır.

Mühəndis-pedaqoji heyətinin diaqnostik qiymətləndirilməsi. Peşə təhsil sisteminin spesifik cəhətlərindən biri bu təhsil müəssisələrində çalışan müəllim-pedaqoji heyətin həm pedaqoji biliyinin, həm də ixtisas üzrə praktiki sənətlərinin olmasının vacibliyidir. Bu məqsədlə peşə təhsili müəssisələrində kadr hazırlığı prosesinin müasirləşdirilməsi üçün müəllim-pedaqoji heyətin bilik və bacarıqlarının artırılması, nəticələrdən asılı olaraq onların ixtisasartırma və yenidən hazırlanma təlimləri vasitəsilə əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşdırılması məqsədilə peşə təhsili müəssisələrində çalışan müəllim-pedaqoji heyətin diaqnostik qiymətləndirilməsi keçirilir. Cari il ərzində



İdris İSAYEV,
Təhsil nazirinin müavini.

də ölkədə fəaliyyət göstərən peşə təhsil müəssisələri üzrə ümumtəhsil fənn müəllimlərinin və mühəndis-pedaqoji heyətin diaqnostik qiymətləndirilməsi davam etdirilmiş və həmin müəllimlər inkişafyönlü təlimlərə cəlb olunmuşdur. 2017-2018-ci illər ərzində bütün peşə təhsil müəssisələri üzrə mühəndis-pedaqoji heyətinin bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmışdır.

2018-ci ildə sənaye əsaslı təhsil proqramları (kurikulum) və modul/dərslik vəsaitlərinin hazırlanması və onların tətbiqi ilə əlaqədar olaraq təlimlər həyata keçirilmiş, təlimlərdə ümumilikdə 554 nəfər müəllimin iştirakı təmin edilmişdir. Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 17 yanvar 2018-ci il tarixli 3579 nömrəli "Dövlət ilk peşə-ixtisas təhsil müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış müəllimlərin dərslər yükünün və əməkhaqlarının, idarəetmə və təlim fəaliyyəti ilə məşğul olan işçilərin işə əməkhaqlarının artırılması haqqında" Sərəncamına əsasən, 2018-ci il yanvarın 1-dən dövlət peşə təhsili müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış, müəllimlərin həftəlik dərslər yükü norması 1,5 dəfə, aylıq vəzifə maaşları orta hesabla 2 dəfə artırılmışdır.

"ASAN Peşə" layihəsi. Peşə təhsilinin inkişafı istiqamətində görülən işlər, müasir peşə təhsil mərkəzlərinin yaradılması, peşə təhsili müəssisələrinin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi, təhsilin məzmununun yenilənməsi və keyfiyyətinin yüksəldilməsi nəticəsində peşə təhsili müəssisələrinə qəbul səviyyəsi yüksəlmişdir. Dövlət peşə təhsili müəssisələrinə qəbulun "ASAN peşə" layihəsi çərçivəsində aparılması da vətəndaşların bu sahəyə marağının daha da artmasına səbəb olmuşdur.

Artıq 3 ildir ki, peşə təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu Təhsil Nazirliyi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi (ASAN) arasındakı əməkdaşlıq çərçivəsində "ASAN Peşə" layihəsi üzrə həyata keçirilir. 2016/2017-ci tədris ilindən başlayaraq bu layihənin əhatə dairəsi hər il genişləndirilir. İlkin olaraq pilot kimi yalnız Bakı və Gəncə şəhərləri üzrə qəbul "ASAN Xidmət" mərkəzlərində aparılırdısa, cari tədris ilində regionlarla yanaşı, Sumqayıt şəhəri və Abşeron rayonu üzrə də qəbul "ASAN Xidmət"də həyata keçirilmişdir. Bakı, Sumqayıt, Gəncə şəhərləri və Abşeron rayonu üzrə peşə təhsili müəssisələrinə həm dövlət, həm də ödənişli əsaslarla qəbul yalnız "ASAN Xidmət" tərəfindən həyata keçirilmişdir. Mingeçevir şəhəri, Bərdə, Masallı, Sabirabad, Quba və Qəbələ rayonları üzrə peşə təhsili müəssisələrinə isə yalnız dövlət hesabına qəbul müvafiq "ASAN Xidmət" mərkəzlərində aparılmışdır. "ASAN Xidmət" mərkəzlərinin xidmət göstərmədiyi regionlarda, ucqar rayonlarda fəaliyyət göstərən peşə təhsili müəssisələrinə qəbul olunmaq istəyənlərin ələ həmin peşə məktəblərinin özündə elektron qaydada qeydiyyatdan keçmələrinə şərait yaradılmışdır. 2018/2019-cu tədris ili üzrə "ASAN peşə" layihəsi çərçivəsində 34-ü yeni ixtisas olmaqla, 168 ixtisas üzrə peşə təhsili müəssisələrinə qəbul aparılmışdır.

(davamı növbəti saylarımızda)